

CSERKESZŐLŐ GYÓGYFÜRDŐJÉNEK EGÉSZSÉGTURISZTIKAI VIZSGÁLATA

Kútvölgyi Viktória

Szent István Egyetem Enyedi György Regionális Tudományok Doktori Iskolája, viktoriakutvolgyi@gmail.com

Absztrakt

A tanulmány bemutatja az egészségturizmus fogalmában bekövetkezett változásokat. A tanulmány az Észak- Alföld legdélebben fekvő településére Cserkeszöldre fókuszál. A cikk vizsgálja Cserkeszölő Fürdő- és Gyógyászati Központ fejlődés történetét. Tanulmányozza a XXI. század elejétől a kereskedelmi szálláshelyek alakulását. Elemzi a vendégkör összetételét arra vonatkozóan, hogy milyen arányban veszik igénybe a fürdőt a gyógyulási célból beutaltak, valamint a kikapcsolódni vágyók. A tanulmány vizsgálja, hogy a gyógyulás céljából érkező vendégek az egyes társadalombiztosítási kezeléseket milyen mértékben veszik igénybe. A mű ismerteti a nem kifejezetten gyógyulni vágyók számára elérhető szolgáltatások körét is. A cikk a szakirodalmi anyagok elemzésén túl a vezetőkkel történt beszélgetések összegzését tartalmazza.

Kulcsszavak: *Cserkeszölő, egészségturizmus, gyógyvíz, fürdőfejlesztés, vendégkör összetétele*

Abstract

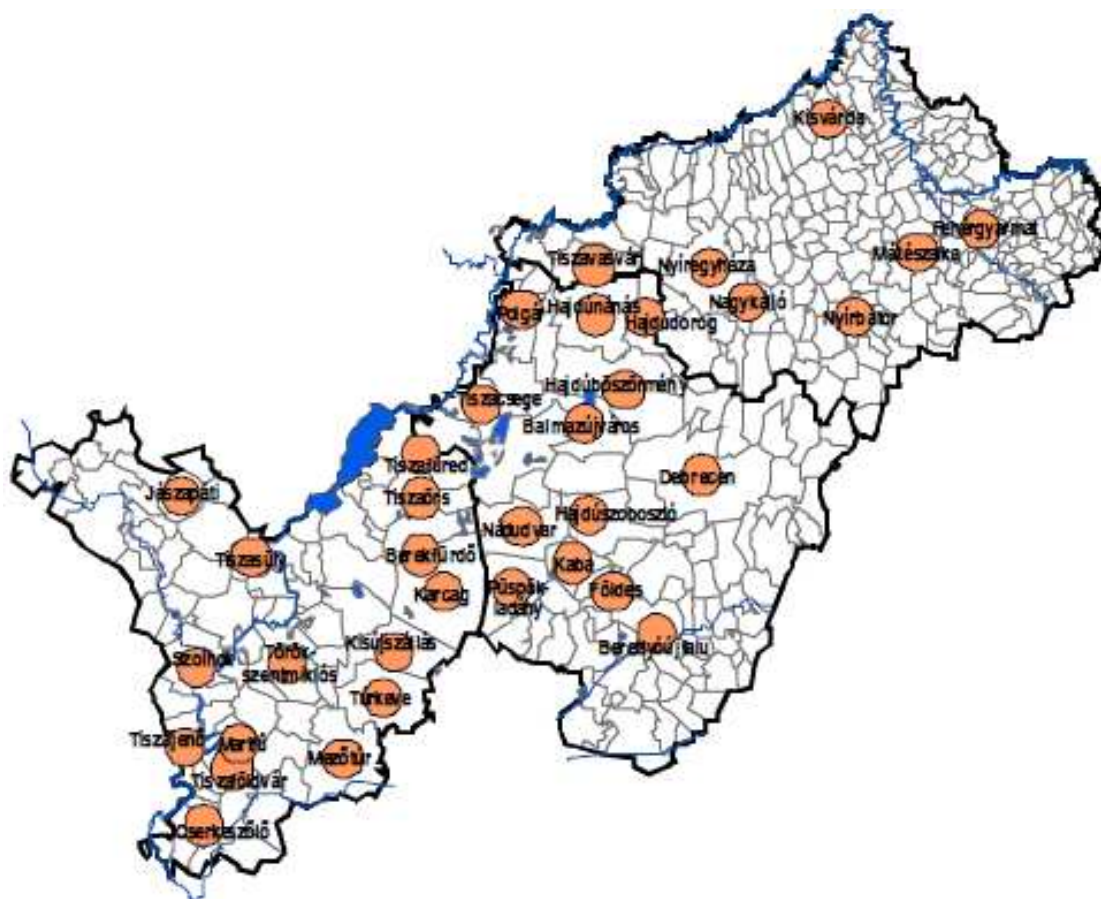
The study depicts the changes that have occurred in the traffic of health tourism. The study focuses onto Cserkeszölő, the most southern-located settlement in the North Plain. The article investigates the history of the development of the Cserkeszölő Bath and Medicinal Centre. It also looks into the management of commercial accommodation since the beginning of the XXI century. It analyses the composition of the clientele, and the proportion between those who are sent here by doctors or for relaxational purposes. It studies the proportion of medical treatments obtained by those sponsored by the National Health Care Insurance. The study enumerates the services provided for those who wish to have not medicinal-specific treatments. Beside the analysis of professional literature on the topic, it also includes the summary of the interviews with the managers.

Key words: *Cserkeszölő, health tourism, medicinal water, bath development, composition of the clientele*

Bevezetés

Észak-Alföld legjelentősebb természeti adottságai közül kiemelkedik a gazdag termál- és gyógyvíz készlet, melyet az 1. ábra szemléltet. A magyarországi termál kutak több mint egytizede, azaz kétszáznál is magasabb számú meleg vizű kút található az Észak –alföldi régióban, amelyek rendkívül gazdag ásványianyag-összetételűek. Észak-Alföldön gyógyvízzel 35 település rendelkezik, Jász-Nagykun-Szolnok, illetve Hajdú-Bihar megyében közel azonos számú (15, illetve 13) gyógyvízzel rendelkező település számlálható, míg a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyeiek száma ennél kevesebb (7). (MALAKUCZINÉ 2013)

1. ábra: Észak- Alföld gyógyfürdői

Forrás: <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/debreceidforg.pdf> [letöltés dátuma: 2016.10.26.]

Hazánk gyógyfürdő készlete egyedülálló, amelynek hasznosítását rendkívül fontosnak találom, ezért jelen tanulmányban azt vizsgálom, hogy egészségturisztikai szempontból különösen a gyógyászat területén milyen szerepet játszik Cserkesztő fürdője.

1988-ban végeztek felmérő vizsgálatokat arra vonatkozóan, hogy a komplex gyógyfürdőkúrákban részesülő mozgásszervi betegeknek hogyan alakul a betegállományban töltött napok száma, az azonos betegségcsoportba tartozó, de csak gyógyszeres kezelést kapó társaikhoz képest.

1. Magyarország egészségturisztikai kínálata

Magyarország a világ élvonalában szerepel a meglévő egészségturisztikai adottságok a termálvíz, a gyógyklíma, a mofetta és a gyógyiszapkészlet alapján.

A világ turizmusában a vonzerők közül fontos szerepet játszik a víz. Különösen a tengervíz élvez prioritást, de Magyarország turisztikai kínálatában a felszíni és felszín alatti vizek is kiemelkedő jelentőségűek. (MICHALKÓ 2007)

„... a világ egy országáról sem gondoskodott a gondviselés oly minőségileg és mennyiségileg jelentékeny és kiváló ásványvizekkel, mint Magyarországról” – írta Hasenfeld Manó szliacsi fürdőorvos *Külföldi és hazai ásványvizek és gyógyhelyek* című munkájában, 1892-ben. (CSAPÓ et al. 2007, p.8.).

A különleges földrajzi és földtani viszonyoknak köszönhetően a Kárpát-medence területe alatt páratlan termálkincs rejlik. A gyógy- és ásványvízforrások a földtörténet során keletkezett törésvonalak mentén, valamint a vulkáni tevékenység utóhatásaként törnek elő. (CSAPÓ 2009).

Nemzetközi kitekintésben hazánk az első öt termálvízben leggazdagabb országok közé tartozik, Japán, Izlandot, Olaszországot és Franciaországot követően (PAPP – KOVACSICS 2008)

Hazánk számára különös előnyt jelent, hogy míg a Japán és az Izland termálvíz magas hőmérsékletű, de alacsony ásványianyag-tartalmú, az Olasz- és Franciaországban található, pedig magas ásványianyag-tartalmú, de többnyire jóval alacsonyabb hőmérsékletű, addig hazánkban a vizek magas ásványianyag-tartalmúak, s ugyanakkor magas hőmérsékletűek is, amely a gyógyhatás szempontjából kiemelkedő jelentőségű.

Hydrogeológiai adottságai következtében Magyarország területének négyötöde kiemelkedően gazdag ásvány- és hévízkészletek szempontjából. Gyakorlatilag csak a hegyvidékek egyes területein nem lehet hévizet találni. A 30°C fölötti hőmérsékletű hévíz kutak száma meghaladja az ezret. (AQUAPROFIT 2007)

Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat honlapjának nyilvántartása (2017. 02. 07.) alapján Magyarország az alábbi adottságokkal rendelkezik: 213 elismert ásványvíz, 218 elismert gyógyvíz, 98 gyógyfürdő, 31 gyógyhely, 5 gyógybarlang, 6 természetes gyógyiszap, 40 gyógyszálloda és 2 gyógygáz (Heves megyében Mátradereszkén és Parád(fürdőn)). (ANTSZ, 2017)

A hatályos jogi szabályozás szerint termálvíz (hévíz), minden olyan, a természetben előforduló víz, amelynek hőmérséklete a földfelszínre jutás helyén 30°C feletti.

Ásványvíz minden olyan - a természetben előforduló - víz, amelynek 1 literében 1000 milligrammnál több oldott ásványi anyag, vagy 500 és 1000 mg közötti ásványianyag-tartalom esetében- bizonyos biológiailag aktív anyagokból egy jogszabály által meghatározott küszöbértéknél több van. Ritka elemekből (pl. jódból, fluorból) néhány mg/liter mennyiség is elegendő ahhoz, hogy a víz ásványvíznek minősüljön.

Gyógyvíz minden olyan ásványvíz, amelynek orvosi kísérletekkel bizonyított gyógyhatása van. A gyógyvízzé minősítést gyakran több évig tartó vizsgálat előzi meg (BENDER 2008)

A feltörő víz hőmérséklete széles határok között változik, melyet az adott terület geotermikus gradiense határoz meg. A geotermikus gradiens nem más, mint az a méterekre kifejezett, a föld felszínére merőlegesen mért távolság, amely mellett a talaj hőmérséklete 1 °C fokkal emelkedik. Európában az átlagérték 30-33 méter, Magyarországon 18-26 méter, de vannak területek, ahol ez az érték mindössze 15 méter. Ebből adódik, hogy hazánkban sokkal kisebb mélységből lehet meleg vizet nyerni, mint kontinensünk más részein. Hasonló geotermikus gradiens értékek általában csak nagy vulkáni aktivitású területeken találhatóak (pl.: Japánban, az Izlandon). (FLUCK, I.- GERZANICS, A. - FEJÉR, L. 2004)

Budapest a világ egyetlen nagyvárosa, ahol több mint száz termálforrás és kút van. Budapest gyógyvizekben való gazdagsága világviszonylatban is egyedülálló. (PAPP – KOVACSICS 2008)

A gyógy és termáلتurizmus regionális szintű fejlesztésének és menedzselésének kezdete Magyarországon 2001-től datálható. Jelentős, államilag is finanszírozott fejlesztések indultak meg, amelyek eredményeként már 2003-tól kiélezett verseny indult meg a gyógy- és termáلتurisztikai piac újrafelosztásáért. (AUBERT – MISZLER 2004)

A 2005-ben elfogadott *Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia* (NTS) időtávja – illeszkedve az európai uniós költségvetési periódushoz – 2013-ig szólt; az új, 2014-től 2020-ig tartó tervezési időszakra szóló turizmusfejlesztési stratégia megalkotásának első lépéseként egy új turizmusfejlesztési koncepció készült. A koncepció jövőképe szerint Magyarország Európa legnépszerűbb egészségturisztikai desztinációja lesz 2020-ban. A Nemzetgazdasági Minisztérium el szeretné érni 3-5 nemzetközi hírű komplex gyógyhely, valamint 8-10 regionális jellegű gyógyfürdő kialakítását és fejlesztését. (HORVÁTH 2013)

Összegzésként elmondható, hogy Magyarországot jelentős mennyiségű és minőségű természetes erőforrással áldotta meg a természet, de ugyanakkor fontos látni, hogy az egészségturisztikai élmény innovatív megoldásokkal is kialakítható. Következésképpen olyan országok is versenybe szállnak, amelyek gyógytényező (gyógyvíz, klíma) nélkül, kreatívan építik ki sajátos terméküket. (SZIVA 2010)

2. Egészségturizmus

Az egészségturizmus a turizmus egyik legdinamikusabban fejlődő területe, fontos utazási motiváció. A XXI. században az egészségturizmus jellemző területei kiszélesedtek. A gyógyturizmus fogalmának hallatán az emberek hagyományosan – elsősorban Európában – a természetes gyógytényezőkre épülő gyógyhelyekre, a gyógytényezőkre alapozott szolgáltatásokra (gyógyfürdők, szanatóriumok) asszociáltak. A fogalom értelmezése ma már két irányba is kiterjedt: egyrészt már nemcsak gyógyulás, hanem *egészségmegőrzés, rekreáció céljából is felkeresnek „egészségközpontokat”, wellness-szállókat*, másrészt a gyógyturizmus mai központjai koncentrált egészségügyi technológiára és tudásra épülnek, ezáltal *az orvosi szolgáltatások önállósulva egyre dinamikusabban fejlődő üzletággá váltak* (medical tourism). A gyógyturizmus fogalomrendszere és tartalma így teljesen átalakult. (ESKI 2010)

Következésképpen az egészségturizmuson belül két alszektort különböztetünk meg: a gyógyturizmust és a wellness turizmust. E két rész mellett kibontakozóban lévő, Nyugat-Európából hazánk felé terjeszkedő irányzat a medical-wellness, mely az oktatásban és egyre több egészségturisztikai szolgáltató, vállalkozó orientálódásában is megmutatkozik. Míg Magyarországon a gyógy- és wellness-turizmusnak kialakult már a kritériumrendszere, a medical-wellness elterjedése hazánkban elsősorban a német-magyar együttműködésnek köszönhető, mely alapján idomulás mutatkozik elsődleges küldő piacunk igényei felé. (AQUAPROFIT 2007)

Az egészségturizmus kiszélesedett rendszerét az 1. sz. táblázat mutatja.

1. táblázat: Az egészségturizmus típusai

Wellness		Medical (gyógy)		
<i>Holisztikus</i>	<i>Szabadidő és rekreáció</i>	<i>Medical wellness</i>	<i>Medical (terápiás)</i>	<i>Medical (sebészeti)</i>
Spirituális	Szépségápolási kezelések	Terápiás rekreáció	Rehabilitáció (betegséghez kapcsolódóan)	Kozmetikai sebészeti beavatkozás
Jóga és meditáció	Sport és fitness	Rehabilitáció (életmódhoz kapcsolódóan)	Gyógyítás és felépítés	Fogászati kezelések
New Age	Kényeztetés	Munkához kapcsolódó wellness		Műtétek

Forrás: Smith- Puczkó, 2010

Véleményem szerint az egészség kiterjed a fizikai és mentális kiegyensúlyozottság állapotának kialakítására, ebből adódóan minden olyan tevékenység, amely az egyén belső harmóniájának kialakításához hozzájárul és a megszokott környezetéből helyileg is kiemeli, az egészségturizmus részét képezi.

Magyarországon az egészségturisztikai kínálati elemeinek modernizációja a 2000-es év második felében kezdődött el. Az egészségturizmus magyarországi térhódításához nagyban hozzájárult, hogy az ország turisztikai marketingjéért felelős Magyar Turizmus Zrt. a 2003-as évet az Egészségturizmus, a 2008-at a Vizek Évének nyilvánította, (a 2011-es évet az Egészségturizmus Évének tervezték, mely nem valósult meg), s azóta is folyamatosan fókuszál az egészségturizmus népszerűsítésére. Mindez alátámasztja, hogy elengedhetetlen a piaci igények és változások folyamatos megfigyelése, az innováció és a kapcsolódó változtatások, fejlesztések megvalósítása. (BOROS et al. 2011)

2. Módszertan

Kutatásomban az Észak- Alföld területén belül, Tiszazug legdinamikusabban fejlődő községét Cserkeszölőt vizsgálom. A mindössze hatvan éves település a gyors fejlődésnek köszönhetően turisztikai és vállalkozási szempontból a térség központjává vált. Vizsgálom, hogy mindez milyen fejlődési folyamat eredményeként következett be, valamint az egészségturizmus területén milyen szerepet játszik.

Az irodalmi áttekintésen túl személyes tapasztalatszerzéssel, élmények által is bővíteni kívántam a kutatásomat, ezért 2015 és 2016 nyarát Cserkeszölőn töltöttem. Az önkormányzat által támogatott fejlesztésben kiemelt szerepet kapott a fürdő és környékének rendezése, az ott élő emberek életkörülményeinek jobbá tétele, ezért kutatásom során interjút készítettem a Cserkeszölői Polgármesteri Hivatal gazdasági vezetőjével, Karsai Béla úrral és a Cserkeszölő Fürdő és Gyógyászati Központ igazgatójával, Gál József főmérnök úrral.

4. Eredmények

4.1. A fejlődés útja

Cserkeszlő Jász- Nagykun- Szolnok megye déli részén elterülő üdülőfalu. 1943-ban a németek olajat kerestek a térségben, ekkor tárták fel a 82°C- os gyógyvizet, amely az ország legmelegebb és legmagasabb ásványi anyagtartalmú gyógyvízforrása, s egyike a leggyorsabban ható gyógyvizeknek. Európa első, leghosszabb, 33 méteres, kétpályás ponyvacúszdával rendelkezik. (TURCSÁNYINÉ 2010)

Gazdasági életében a szőlő-, a gyümölcs- és a primőr zöldségtermesztés, valamint a turizmus meghatározó.

Jelenleg Cserkeszlő képeinek kialakításában kiemelkedő szerepet játszik a fürdő. A fürdő folyamatos fejlesztésének a célja a komplex szolgáltatóegység létrehozása. A kialakított fedett téli termál – élményfürdő lehetőséget biztosít a fürdő vendégek számának a növelése által elérhető célcsoportok szélesítésére. A beruházás eredményeképpen elérhető társadalmi és gazdasági haszon a szezonális hatás csökkentésének következtében a településre érkező és szállást igénybevevő vendégek számának az emelkedése, s ezáltal az önkormányzati bevétel, idegenforgalmi adóbevétel növelése.

A fürdőlétesítmény működtetése új munkaerő bevonását igényli, ami javítja a település foglalkoztatottsági helyzetét. A fejlesztés a multiplikátor hatás által további vállalkozások idetelepülését segítik elő. A fedett téli termál-élményfürdő javítja a térség lakosságának életminőségét, hiszen a kikapcsolódást, felfrissülést, gyógyulást biztosító szolgáltatásokat az időjárástól függetlenül igénybe tudják venni. A zsúfoltság csökkentésének következtében nő a vendégek komfortérzete és így nagyobb valószínűséggel térnek vissza. A fürdőlétesítmény lehetőséget nyújt a helybeli lakosság foglalkoztatására. (szerk. VÁRHEGYI 2009.)

Cserkeszlő belső övezetében járva kívülállóként is szembetűnő, hogy a helyi vezetés mennyire igyekszik nyomon követhetővé tenni a különböző fejlesztési beruházások miben létét és az arra fordított összegek nagyságát. Tíz perces kerékpárút elég ahhoz, hogy hét darab óriás transzparenst összeszámoljon az oda látogató. A transzparensek tartalmazzák a projekt nevét, a kivitelezés dátumát, a kedvezményezett nevét, a kivitelező-, a közreműködő- és a tervező szervezetet, a támogatás összegét és a finanszírozót. A legnagyobb beruházást a „Cserkeszlő Termál és Gyógyfürdő fejlesztése” érte el.

A kivitelezés ideje 2009.okt. 01 - 2010. szept. 30. Az Európai Unió és a Magyar Állam által nyújtott támogatás összege: 451.552.642 Ft., míg az összes bekerülési költség 1.100.000.000 Ft. A különbözeti összeget az önkormányzat fizette.

Karsai Béla úrtól, az önkormányzat gazdasági vezetőjétől megtudtam, hogy Cserkeszlő pénzügyi bevételének forrása adódik egyrészt az állami támogatásokból. A 2013-ban kötelezően ellátandó feladatok finanszírozására: önkormányzat működésének biztosítására, közvilágításra, a köznevelési feladatok ellátására, óvoda üzemeltetésére, gyermekjóléti, gyermekétkeztetés ellátásra, szociális ügyek intézésére stb. kapott normatív támogatás összege 226 millió forintot jelentett. A továbbiakban ez az összeg csökkent, mert a feladatok egy része átkerült a Klikkhez, így lecsökkent a normatív támogatás. Másik bevételi forrás a működési bevételekből származik, amely a saját intézményi bevételeket foglalják magukba. Ilyen a térítési díj, pl.: óvoda étkezési díja 4 millió forint éves szinten, valamint a fürdő és részegységeinek bevétele. Ide tartozik az étterem, a szálloda, a mosoda, a gyógyászat, amelyek jelentős bevételi forrást mutatnak.

Az önkormányzat harmadik bevételi forrása az Országos Egészségügyi Pénztárhoz fűződik, amely több mint 10 millió forint gyógykezeléshez kapcsolódó társadalombiztosítási hozzájárulást nyújt.

S végül a negyedik bevételi forrás a beruházásokhoz kapcsolódó bevételek, EU-s pénzek, pályázati támogatások. Ezek az összegek éves szinten rapszodikusán alakulnak. Korábban a pályázaton elnyert beruházások összege meghaladta a 600 milliót, azután csökkent 400 millióra, 2015-ben pedig 100 millió forint.

A polgármester 1998 óta, Szokolai Lajos. A település irányításának átvételekor eladásra került a gázhálózat, néhány földterület és a halászcsernye. A polgármester célja egy egyszerű faluból fürdőváros kialakítása. Az eladásból származó összeget, így fürdőfejlesztésre használták fel. A település vagyonát az önkormányzatnál próbálták összpontosítani, ezért felvásárolták a szállodát a megyei önkormányzattól és a szomszédos település tulajdonrészét. Felvásárlásra került a fürdő környékén minden földterület, a kemping, a nyaraló és így elmondható, hogy száz százalékban a település tulajdonába került a fürdő. (SZÁNTÓ 2010) 1998-ban a település vagyona 200 millió forint volt, 2010-ben közel ötmilliárd. Az említett időpontokban a fürdő 38 főt, majd 124 főt alkalmazott (SZÁNTÓ 2010), 2017-ben átlagosan a téli időszakban 134 főt, szezonban (áprilistól októberig), pedig 185 főt foglalkoztat. (GÁL 2017)

A fürdő történetét vizsgálva megállapítható, hogy 1954-ben négy kis medencét építettek. A 70-es évek második felében egy úszómedence és egy szálloda épült. Utána 1999-ig szinte semmi sem történik. A 2000-es évek elején készült el a változó mélységű hullámmedence. 2003-ban a nyári öltözőből a Széchenyi terv keretén belül gyógyászati rész, iroda alakult ki. Ma már négycsillagos wellness hotellel rendelkezik a település.

2004-ben került sor a IV. sz. gyógyászati medence megépítésére. Ez összekötő folyosó által kapcsolódik a Touring Szálloda épületéhez.

2004-ben megépült az élménymedence, 2005-ben a külső tanmedence. 2007-ben lett átalakítva a gyerekmedence a mai formájára.

2010-ben új téli fürdő létesült. A régi medence le lett állítva. Elkészült az V-ös számú gyógymedence. Ehhez az évhez kapcsolódik a Napsugár Étterem átadása is és megnyílt a fürdő saját mosodája. 2011-ben strandfoci pálya készült. 2011-ben kialakították a 2. pénztárat, a nyári bejáratot. 2011-től húsz hektáros fóliatelep fűtését biztosítja a fürdő.

A gyógyvíz elsődleges célja a fürdő balneológiai dolgainak ellátása, másodlagos célja az energianyeres, hőszolgáltatás biztosítása.

A fürdőnek négy kútja van:

- egy db. 69 °C - os
- két db. 82 °C - os
- egy db. 88 °C - os.
-

A hűtővíz is 30 °C feletti (32-36°C).

A gyógyvíz először fűtőrendszeren megy keresztül, hogy a medencékbe megfelelő hőfokon kerüljenek be. A vízforgató medencékbe először mindig hidegvíz kerül, amelyet meleg víz által fűtenek fel a szükséges hőmérsékletre. A vízforgató medencékbe vegyszeres felhasználás történik, a fürdők üzemeltetésével kapcsolatos törvényi előírás miatt, ami a vízminőség megfelelő színvonalon tartására vonatkozik.

2013-ban került sor az új szauna átadására, valamint elkészült az új sószoba. A régi üzemen kívül van, de a későbbiekben ennek is lesz funkciója. 2014-ben 12 db erdélyi típusú faház készült. 2014-hez kapcsolódik a Gyerekközlekedési Park átadása is. 2015-ben történt meg az új kemping vizesblokk átadása.

A fejlődések következtében ma már két négycsillagos és egy ötszillagos szállodával is rendelkezik Csereszőlő.

A fürdőigazgató elmondása szerint a továbbiakban is jelentős fejlesztéseket kívánnak megvalósítani. Babavilág építését tervezik, amely 2000 m² 600 m² vízfelülettel kétszintes bababarát szálloda felépítését jelenti. A fürdő területe korlátozott, de a kempingbe újabb faházakat építenek a szálláshelyek bővítése érdekében. Továbbá tervbe van egy 130 méteres csúszda felállítása, az ehhez tartozó medence kialakításával. Emellett folyamatos program a medencék felújítása. A pályázati lehetőségeket Csereszőlő maximálisan ki szeretné használni, mivel a saját erőt biztosítani tudja. A gyógyhellyé nyilvánítás folyamatát elindították. (GÁL 2015)

4.2. Gyógyászat

Az Észak-Alföldön kétféle jellegzetes gyógyvíz található, a nátrium-kloridos és a jódos, brómos gyógyvíz. A nátrium-kloridos vizeket elsősorban krónikus mozgásszervi, bőrgyógyászati megbetegedések, kismedence és nőgyógyászati, urológiai eredetű gyulladások, meddőség, valamint prosztatatabántalmak kezelésére alkalmazzák. A nátrium-kloridos víz gyulladáscsökkentő, izomlazító, továbbá jótékony hatást fejt ki a bőr anyagcseréjére.

A jódos, brómos víz legjellemzőbben reumás, nőgyógyászati és urológiai betegségek és pajzsmirigy alulműködés esetén mutat kedvező hatást, továbbá javítja a vérellátást és a keringést, alkalmas magas vérnyomás és érbetegségek kezelésére, valamint idült mozgásszervi, degeneratív betegségek esetén is különösen hatásos. (MALAKUCZINÉ 2013)

A Csereszőlő Gyógyfürdőjében három féle – reumatológia, bőrgyógyász, és ortopédia – szakorvosi rendelés folyik. Az ország egész területéről fogadnak betegeket. Az Európai Unió tagországáiból érkezők, az unió tagállamaiban használható egészségbiztosítási kártyával rendelkező betegek is a támogatott áron vehetik igénybe a kezeléseket.

A gyógyvíz magas alkáli-klorid és hidrogén-karbonát tartalmának köszönhetően nagyon eredményesen gyógyíthatók a krónikus mozgásszervi és reumatikus betegségek, valamint a nőgyógyászati bántalmak, mint például a krónikus petefészek-gyulladás, és a meddőség esetén is megfigyelhető látványos eredmény. A bőrbetegségek, köztük a pikkelysömör (psoriasis), pattanások, illetve műtéti hegek gyógyulására kedvezően hat.

Az ásványi anyagok hatásain kívül, még a víz hőfoka is segíthet, régen fennálló keringési zavarok kezelésében. A termásvíz alkalmazható (LAJTOS 2015)

A csereszőlői gyógyvíz kiváló tulajdonsága, hogy az országban az egyik leggyorsabban ható vízforrás. Különböző bőrbetegségekre a kádas gyógyfürdőt intim körülmények között ki lehet használni. (TORKOS 2007)

A 2. táblázat azt mutatja, hogy a TB beutaltak és a készpénzzel fizető vendégek összetétele hogyan alakul. Mindebből következtethető, hogy milyen a kifejezetten gyógyulás céljából érkezők és a kikapcsolódásra vágyók aránya.

2. táblázat: 2005- 2016-ig terjedő időszakra vonatkozóan mutatja a TB beutaltak és a készpénzfizető (Kp) vendégek számát

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
TB fő	50950	58239	53848	49237	45405	40074
Kp fő	182699	197891	206013	215447	198749	171415
Σ fő	233649	256130	259861	264684	244154	211489

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
TB fő	40868	35788	32301	35739	34962	37156
Kp fő	254525	249769	236200	250021	285383	282536
Σ fő	295393	285557	268501	285760	320345	319692

Forrás: Gál József – fürdő igazgató (2017)

A TB. beutaltak aránya az összes vendég létszámhoz igazodva a következőképpen alakult:

- 2005 - ben 21,8%
- 2006 - ban 22,7%
- 2007 - ben 20,7%
- 2008 - ban 18,6%
- 2009 - ben 18,6%
- 2010 - ben 18,9%
- 2011 - ben 13,8%
- 2012 - ben 12,5%
- 2013 - ban 12,0%
- 2014 - ben 12,5%
- 2015 - ben 10,9%
- 2016 - ban 11,6%

A szám adatok mutatják, hogy a válság előtti időszakban a vendégek több mint egyötöde gyógyulás céljából vette igénye a fürdőt. 2008 után a beutaltak száma enyhe ingadozással, de többnyire folyamatos csökkenést mutat. 2016-ban következett be enyhe növekedés.

A társadalmi- gazdasági fejlettség területi különbségei a válság idején még inkább kiéleződnek, amely kedvezőtlenül hat a népesség egészségi állapotára is. A gazdasági nehézségek következtében megugró munkanélküliség befolyásolja legkedvezőtlenebbül az egészségi állapotot (BÖCKERMAN-ILMAKANNAS 2008). A kapott eredmények, tehát nem feltétlenül az egészségi állapot javulásával vannak összefüggésben.

Gál József úrtól megtudtam, hogy a válságot követően, 2008 után a fürdő összforgalmában is visszaesés következett be, ami valószínűleg a szabadon elkölthető jövedelem csökkenésének eredményként jelentkezett.

A fejlesztések következtében 2010-ben komplex, háromszintes téli fürdő létrehozásával a nemzetközi trendeknek is megfelelő, időjárástól független termálfürdő-szolgáltatások kialakítása vált biztosítottá. Véleményem szerint az új fürdőkomplexum iránti érdeklődésnek köszönhető, hogy 2011-ben a forgalom jelentősen megugrott, ami 2012-ben még magasabb értéket ért el. Ezt követően 2013-ban ismét enyhe bevétel visszaesés figyelhető meg, viszont a 2014- es bevétel az addigi legmagasabb értéket mutatja, amelyet tovább fokozott a 2015-ös és a 2016-os év vendéglétszámának emelkedése.

A fürdő igazgatója szerint a fejlesztés hatása a forgalom alakulására jellemzően nehezen ítélni meg mivel közbejött a válság. A jövőben azonban a fejlesztések folyamatosan zajlanak, amelytől újabb vendégkör bővülés várható. Az elmúlt évek eredményei alapján ez az állítás igazolódik.

A 3. táblázat adatai mutatják, hogy Cserkeszőlő gyógyfürdőjének a TB kezelésre jogosult vendégei milyen mértékben vették igénybe az egyes kezeléseket a 2016-os évben.

3. táblázat: A 2016-os évben az igénybe vett TB kezelések megoszlása

Szolgáltatás	Igénybevevők száma (fő)	
	száma (fő)	%-ban
Medencefürdő	34291	29,50
Orvosi gyógy masszázs	30972	26,60
Víz alatti csoportos gyógytorna	22009	18,93
Iszappakolás	15010	12,91
Tangentor	7541	6,49
Súlyfürdő	3244	2,79
Gyógyúszás	2177	1,87
Szénsavas kád	853	0,73
Komplex ellátás	191	0,16
Kádfürdő	16	0,01
Összesen	116259	100

Forrás: Gál József – fürdőigazgató (2017)

A legnagyobb igény a medencefürdő, az orvosi gyógymasszázs és a víz alatti csoportos gyógytorna iránt van, a Tb- s vendégek 75%-át ők adják ki. Összességében közel 20%-os az igény az iszappakolás és a tangentor iránt, míg a 3% közeli a súlyfürdő és a 2% alatti a gyógyúszás kezelésekre igénybevétele. Ugyancsak csekély a szénsavas kád, a komplex ellátás és a kádfürdő iránti igény.

Megjegyzendő, hogy a Tb beutalást igénybe vevők száma július és augusztus hónapban volt a legmagasabb, míg decemberben a betegek száma kevesebb, mint egyharmadára csökkent.

A gyógyászat területén külön említést érdemel a gyógyszóba, amely különlegessége, hogy a lengyelországi Bochaniából származó gyógyszóból kiépített szoba Magyarországon kizárólag Cserkeszőlőben található. Alkalmazása elsődlegesen légúti megbetegedések kezelésére használható. A kúraszerű alkalmazással teljes tünetmentes gyógyulás érhető el. Orvosi beutaló nélkül is bárki használhatja. (CSERKESZŐLŐI KÖZÖSSÉGI LAP 2013)

4.3. Az eredmények számokban

Cserkeszőlő helyzetértékelését tekintve megállapítható, hogy az egyik legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat. Gazdasági volumenben, ami üzleti tevékenység kb.1,6-1,7 milliárd forint összeg, melynek jelentős része a fürdőhöz kapcsolódik. Az önkormányzat tulajdona a fürdő, a gyógyászati központ, az étterem, a Touring Hotel, és a mosoda.

A település két további szállodával rendelkezik: az AquaLux-szal és az AquaSpa-val. A két szállodát ugyanaz az érdekcsoport üzemelteti, Gyulától Szarvason keresztül terjed az érdeklődésük. Ők a másik nagy foglalkoztatók.

A fürdő fejlesztés, a téli termál élményfürdő kialakítása mind a vendégek számának, mind a településen eltöltendő idejüknek a meghosszabbítását célozza. A 4. számú táblázat mutatja a kereskedelmi szállásférőhelyek számában és a mennyiségében bekövetkezett változásokat ötéves ciklusokra vonatkozóan, kiegészítve a 2016-os adatokkal.

4. táblázat. Kereskedelmi szállásférőhelyek száma (fő), kereskedelmi szálláshelyek száma (db) Cserkeszőlőn

Év	Szállásférőhelyek száma (fő)					Száma (db)					
	Panzió	Kemping	Üdülőház	Szálloda	Összes ker. szállás	Szálloda	Panzió	Kemping	Üdülőház	Szállodákban szobák	Kereskedelmi egységek
2000.	0	475	176	79	730	1	0	2	4	29	7
2005.	22	400	205	202	829	2	1	1	4	73	8
2010.	48	750	161	339	1298	3	2	1	5	123	11
2015.	65	500	249	440	1254	3	2	1	5	133	11
2016.	65	500	231	440	1236	3	2	1	4	133	10

Forrás: KSH adatbázis, saját szerkesztés, letöltés ideje: 2017.06.05.

A táblázat mutatja, hogy 2000 és a 2010 között a kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek mennyiségében folyamatos emelkedés következett be, számuk majdnem megduplázódott. 2010-től azonban enyhe visszaesés tapasztalható. 2010-ről 2015-re a változást a kempingek egyharmados részarányának csökkenése okozta, miközben az üdülőházak és szállodák férőhelyeinek számát növelték. Ez arra enged következtetni, hogy a fürdő fejlesztésével párhuzamosan a nagyobb kényelmet szolgáló szállás férőhelyek kialakítását szorgalmazták. A 2016-ban bekövetkezett változást egy üdülőház megszüntetése okozta.

Legnagyobb változás a szállodai férőhelyek számának emelkedésében következett be, amely a vizsgált időszak alatt 5,57-szeresére növekedett. Véleményem szerint ennek az az oka, hogy a kikapcsolódni vágyók a szállodákat preferálják a biztosabb, kiszámíthatóbb szolgáltatási színvonal miatt. A legtöbb szálláshelyet azonban a kemping biztosítja. A felmérésem alapján kiderült, hogy akik huzamosabb időre érkeznek (legalább egy hétre), több személyes családként számukra megterhelő lenne a szállodai szolgáltatások igénybevétele, így ők az anyagilag kíméletesebb megoldást részesítik előnybe.

A vizsgált időszakban, darab számban is a szállodák mutatják a leglátványosabb mennyiségi változást, számuk megháromszorozódott. Érdekes megemlíteni, hogy míg 2010-ben a három szálloda kategóriája

kettő, három és négycsillagos; a következő vizsgált periódusban, azaz 2015-ben már két négycsillagos és egy ötszillagos szálloda található Cserkeszőlőn. A minőségi színvonal változása tehát az elszállásolás területén is mutatkozik.

Érdekes vizsgálni Cserkeszőlő által elfoglalt helyet a legnépszerűbb termálfürdős települések vonatkozásában is. A „termálfürdős település” fogalmába azok a községek, települések tartoznak, amelyeknek az első számú turisztikai attrakcióját a termálvíz jelenti, azaz a turisták döntő többsége vélhetően a termálvíz miatt keresi fel, az adott települést. A teljes vendégforgalom alapján a KSH adatai szerint 2014-ben a vendégéjszakák számát listázva Cserkeszőlőt a tizedik helyen tartják nyilván, ezt mutatja az 5. számú táblázat. A 2015-ös és a 2016-os évben Cserkeszőlő növelte forgalmát és megőrizte 10. helyét a legnépszerűbb fürdőtelepülések körében. Az első tíz szereplő összetételében nem mutatkozott változás, mindössze a 4. és 5. helyezet sorrendje felcserélődött, azaz Zalakaros megelőzte Sárvár népszerűségét 2015-ben és 2016-ban.

5. táblázat. Legnépszerűbb termálfürdős települések a 2014-ben, 2015-ben, valamint 2016-ban a vendégéjszakák száma szerint

		2014-ben (fő)	2015-ben (fő)*	2016-ban (fő)**
1.	Hévíz	982 760	923 539	1 056 072
2.	Hajdúszoboszló	806 076	854 948	937 846
3.	Bükfürdő	680 451	672 076	700 768
4.	Sárvár	453 159	457 357	485 446
5.	Zalakaros	433 829	462 205	500 309
6.	Gyula	353 489	382 453	366 725
7.	Visegrád	210 213	215 198	244 455
8.	Egerszalók	185 644	187 850	200 348
9.	Harkány	155 150	160 684	191 723
10.	Cserkeszőlő	123 420	130 197	146 657

Forrás: Termalonline.hu (2015) KSH / Termál Online gyűjtés. <http://termalonline.hu/termal-hirek/10-legnepszerubb-termalfurdos-telepules-2014-ben>. Letöltés ideje: 2017.05.30., saját szerkesztés

** Forrás: Termalonline.hu (2016) KSH / Termál Online gyűjtés. <http://termalonline.hu/termal-hirek/a-10-legnepszerubb-termalfurdos-telepules-2015-ben>. Letöltés ideje: 2017.05.30., saját szerkesztés*

*** Forrás: Termalonline.hu (2017) KSH / Termál Online gyűjtés. <http://termalonline.hu/termal-hirek/10-legnepszerubb-termalfurdos-telepules-2016-ban>.*

Letöltés ideje: 2017.05.31., saját szerkesztés

A KSH külön-külön is méri a belföldi és a külföldi vendégek által eltöltött vendégéjszakákat. A két lista más sorrendben, de hasonlóságot mutat. 2015-ben a belföldi turisták körében Cserkeszőlő megelőzi Harkányt, így a kilencedik helyet foglalja el, majd 2016-ban ismét visszaesik a tizedik helyre. A külföldi vendégforgalom alapján egyik évben sem szerepel az első tíz legnépszerűbb település között. Visegrád, Egerszalók szintén leszorul a tízes listájáról és helyükre új szereplők lépnek: Hegykő, Mosonmagyaróvár és Berekfürdő. (TERMALONLINE.HU 2016, 2017)

A fürdő népszerűségét mutatja a termalfurdo.hu által szervezett Az Év Fürdője közönségszavazáson a Cserkeszőlő Fürdő és Gyógyászati Központ lett Az Év Feltörekvő Fürdője 2015-ben.

Az elért eredményekhez hozzájárul, hogy a 2010-ben felújított és kibővített gyógy- és strandfürdő a gyógyításon túl kiváló alternatívát kínál a kikapcsolódásra vágyók számára is. Ezt biztosítja a kilenc medence, a kicsik és nagyok számára külön medencékben kialakított csúszdák, a strandröplabda, a strandfoci, a minigolf, a bowling és a tenispályák. (TERMALFURDO.HU). A megújuló kínálatok hozzájárulnak a már bemutatott kereskedelmi szállásférőhely számok folyamatos emelkedéséhez.

Következtetések

A fürdőbe visszaforgatott pénz hosszú távon eredményes gazdálkodást biztosít, amelyet a fürdő vezetője is megerősített. Fontos, hogy minél szélesebb vendégkör megtalálja a maga számára pihentető, szórakoztató szolgáltatáskört, így a vendégek száma növekedésre ad lehetőséget. A fürdő jelentős szerepet játszik a több generációs családok életében, hogy minőségi időt tölthessenek egymással.

A szezonális kiküszöböléseként hasznos a téli fedett fürdő rész kiépítése, ezáltal egyenletesebb a bevétel kialakítása az év során.

A cserkeszőlői víz a sós vizekhez tartozik, ami többnyire hidrogén- karbonáttal, jóddal, brómmal, vagy fluorral fordul elő. A sós vizek jellemzője, hogy a bőrhöz erősen tapadnak, ezáltal fejtik ki gyulladáscsökkentő és immunrendszert serkentő hatásukat. Kiválóan alkalmas nőgyógyászati, urológiai gyulladásos megbetegedések és meddőség kezelésére. A bróm tartalmának köszönhetően idegrendszeri nyugtató, stresszoldó hatású. Jód tartalmú hatása következtében kiemelkedő a keringésjavító, gyulladáscsökkentő hatása. (BENDER 2008)

A víz kiváló minőségű a kifejezetten gyógyítás céljára történő hasznosítása mégis csökkenő tendenciát mutat. Véleményem szerint érdemes kihasználni hazánk kincsét és az orvostársadalommal összefogva a természetes gyógyvíz által nyújtott kezeléseket előnybe részesíteni a gyógyszeres, kenőcsös megoldásokkal szemben. Mindenekelőtt a legfontosabb a megelőzés.

A vendégek a regenerálódás, újratöltődés folyamán ismét hatékony munkaerővé tudnak válni a társadalomnak. Korábbi kutatás egyértelműen bizonyítja a gyógyfürdő egészségben betöltött szerepét. A rendszeres fürdőkúrába részesült 120 beteg összesen 885 napot töltött betegállományban, míg a kontrollcsoport 170 tagja 5430 napot. A felmérésből kiderült, hogy a rendszeres megelőző kúrában részesültek közel hétszer kevesebb ideig voltak betegállományban, mint a kontrollcsoport résztvevői. (FLUCK, I.-BIKFALVI, I. - FEJÉR, L. 2004)

A kapott eredmények rámutatnak a téma fontosságára és arra, hogy érdemes lenne hasonló vizsgálatokat végezni, s a gyógyfürdő egészségben betöltött szerepét aktívabban használni.

A kiegyensúlyozott lelkiállapotban végrehajtott munka hatékonyabb. A fürdő jelentősége, hogy betegség megelőző szerepeként csökken a dolgozók betegállományban eltöltött ideje, s így nő az egyén gazdasági hasznossága az ország számára.

Összességében megállapítható, hogy a fürdőnek számos társadalmi és gazdasági előnye van az egyénre, a társadalomra és a helyszínt adó területre és vonzáskörzetére vonatkozóan. A hullámzó forgalom, a Tb. beutaltak csökkenő mértéke egészségtudatosabb szemlélet kialakítását igényli. A betegségek megelőzése, a jobb közérzet biztosítása a természetes gyógyvíz minél szélesebb tudatos használata fontos társadalmi érdek.

Irodalomjegyzék

- AUBERT, A.- MISZLER, M. (2004): A regionális szintű termékfejlesztés és- menedzselés elméleti keretei a gyógy- és termálturizmusban. In.: Aubert, A. – Csapó, J.: *Egészségturizmus*. Pécsi Tudományegyetem – Természettudományi Kar Földrajzi Intézet, Pécs pp. 3-27.
- BENDER, T. (2008): *Gyógyfürdőzés és egyéb fizioterápiás gyógy módok*. SpringMed Kiadó Kft, Budapest.
- BÖCKERMAN, P. – ILMAKUNNAS, P. (2008): Unemployment and self-assessed health: evidence from plandata. *Health Economics* 18 (2): 161-179.
- CSAPÓ, K. (2009): Fürdőhelyek Magyarországon. In: *Fürdők – fürdőhelyek, Magyarország fürdői, Időszaki kiállítás 2008 november-2009 január*. Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum, Budapest.
- CSAPÓ, K.- RITTER, P.T.- STRAUB, D. (2007): *Csodavíz vizek csodái, csodák vizei*. Bookmarket Kft., Budapest.
- CSEKESZŐLŐI KÖZÖSSÉGI LAP (2013) Cserkeszőlői Hírek, XVI. évfolyam IV. szám, 2013. dec. p.7.
- FLUCK, I.-BIKFALVI, I. - FEJÉR, L. (2004): A gyógyító víz. In: Bánki, E. és társai: *Magyar fürdőalmanach*. Magyar fürdőszövetség, Országos Széchenyi Könyvtár, Budapest, pp. 17- 24.
- FLUCK, I.- GERZANICS, A. - FEJÉR, L. (2004): Víz – az életető őselem p. 12. In: Bánki, E. és társai: *Magyar fürdőalmanach*. Magyar fürdőszövetség, Országos Széchenyi Könyvtár, Budapest, pp. 11-14.
- SMITH, M.– PUCZKÓ, L. (2010): *Egészségturizmus: gyógyászat, wellness, holisztika*. Akadémiai Kiadó, Budapest. p.19.
- IUTO (1973): Health Tourism. Geneva, United Nations, p.7. In: Smith, M - Puczko, L., 2010, *Egészségturizmus: gyógyászat, wellness, holisztika*. Akadémiai Kiadó, Budapest. p.19.
- MICHALKÓ, G. (2007): *Magyarország modern turizmusföldrajza*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest – Pécs.
- PAPP, Gy. – KOVACSICS, I. (2008): *Magyar utazó*. Bad Press, Győr pp. 8-9.
- SZÁNTÓ, Z. (2010): Hogyan lesz egy poros alföldi faluból fürdőváros? *Turizmus Trend* 2010/9. szeptember. pp.26-27.
- SZIVA, I. (2010): Öntsünk tiszta vizet... Az egészségturizmus fogalmi lehatárolása és trendjeinek válogatott bibliográfiája. *Turizmus Bulletin* 14(4)
- TURCSÁNYINÉ, D. Zs. (2010): Jász- Nagykun- Szolnok megye turizmusa. *Comitatus* 2010.május XX. évfolyam 190. szám 7-11.
- TORKOS, GY (2007): A Gyógy- és Strandfürdőről tájékoztatás néhány mondatban. *Cserkeszőlői Községi Lap, Cserkeszőlői Hírek*, X. évfolyam 4. szám.
- VÁRHEGYI, T. (szerk.) (2009): *Világtrendek a turizmus- iparágban*. Szolnoki Főiskola, Szolnok.

Egyéb források

- ANTSZ (2017) Természetes gyógytényezőkkel összefüggő nyilvántartások https://www.antsz.hu/felso_menu/temaink/termeszetes_gyogytenyezok (Letöltés dátuma: 2017.03.06.)
- LAJTOS, M (2015): *Gyógyvizeinkről - Mikor alkalmazzuk, mikor ne?* <http://www.webbeteg.hu/cikkek/egeszsegturizmus/1738/gyogyvizeinkrol-mikor-alkalmazzuk-mikor-ne> (Letöltés dátuma: 2016.09.26.)

- MALAKUCZINÉ, P. M (Felelős szerkesztő) (2013.május): *Idegenforgalmi tendenciák, sajátosságok Észak-Alföld megyéiben,* Központi Statisztikai Hivatal. <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regio/debrecenidforg.pdf>. (Letöltés dátuma: 2016.10.26.)
- AQUAPROFIT Műszaki, Tanácsadási és Befektetési Rt. (2007): *Országos egészségturizmus fejlesztési stratégia.* www.kormany.hu/download/b/8e/.../Egeszsegturizmusstrategia.pdf. (Letöltés dátuma: 2015.04.28.)
- BOROS, Sz. – PRINTZ- M., E. – PRISZINGER, K. (2011): *Egészségturizmus* In: Michalkó G. (vezető szerző) Turisztikai termékvezetés és tervezés, Pécsi Tudományegyetem, Pécs. <http://www.eturizmus.pte.hu/szakmai-anyagok/Turisztikai%20term%C3%A9ktervez%C3%A9s%20%C3%A9s%20fejleszt%C3%A9s/book.html> 4. fejezet, számozatlan oldal, pp. 1-22. Letöltés ideje: 2016. 10. 24.
- KSH adatbázis (2017). (Letöltés dátuma: 2017.06.05.)
- TERMALONLINE. HU (2015): KSH / Termál Online gyűjtés. <http://termalonline.hu/termal-hirek/10-legnepszerubb-termalfurdos-telepules-2014-ben>. (Letöltés dátuma: 2017.05.30.)
- TERMALONLINE. HU (2016): KSH / Termál Online gyűjtés. <http://termalonline.hu/termal-hirek/a-10-legnepszerubb-termalfurdos-telepules-2015-ben>. (Letöltés dátuma: 2017.05.30.)
- TERMALONLINE. HU (2017): KSH / Termál Online gyűjtés. <http://termalonline.hu/termal-hirek/10-legnepszerubb-termalfurdos-telepules-2016-ban> (Letöltés dátuma: 2017.05.31.)
- TERMALFURDO.HU Cserkeszőlő Fürdő és Gyógyászati Központ. <http://www.termalfurdo.hu/furdo/cserkeszolo-furdo-es-gyogyaszati-kozpont-85> (Letöltés dátuma: 2016.11.02.)
- ESKI (2010): *Az egészségügyi turizmus helyzete, jövőképe, szükséges fejlesztési irányai.* Dr. Kincses, Gy. Budapest. <http://www.eski.hu/.../gyogyturizmus/.../ESKI%20egeszsegturizmus%2020>. Letöltés dátuma: 2012.12.01.)

Személyes beszélgetés:

- KARSAI, B.: 2015: Cserkeszőlői Önkormányzat Gazdasági Vezetője
GÁL, J.: 2015, 2017: Cserkeszőlői Fürdő- és Gyógyászati Központ Igazgatója

Szakmai konferencia:

- HORVÁTH, V. (2013. március 11.): Turizmus és Profit